

Voorzitter, geachte aanwezigen,

Vanavond bespreken we de Energievisie die het College aan ons heeft voorgelegd. Deze Energievisie is een belangrijke tussenstap op weg naar de doelstelling van de voltallige Raad, en dat is energieneutraliteit uiterlijk in 2030.

We nemen vanavond een besluit over het voorstel van het College om in te stemmen met de Energievisie en deze uit te werken tot een energiemix, vast te stellen in het najaar van 2017, met een bijbehorend uitvoeringsprogramma vast te stellen eind 2018. Ook stelt het College de Raad voor om een moratorium in te stellen op de aanleg van grootschalige energieopwekkingsinstallaties (zoals windturbines) tot de vaststelling van het uitvoeringsprogramma eind 2018.

Winterswijk's Belang heeft waardering voor het feit dat het College zich tot het uiterste is blijven inspannen om een eensluidende, d.w.z. door alle Collegeleden gedragen Energievisie voor te leggen aan de Raad en dat is gelukt. Alle handtekeningen staan er immers onder. Daar zijn wij, los van de inhoud en strekking van de visie, blij mee, want de meningen over dit onderwerp lopen sterk uiteen, niet alleen mondiaal en landelijk, maar ook in de Winterswijkse samenleving.

Een speciaal hart onder de riem in dit kader voor wethouder Gommers, die ondanks een uiterst correcte en transparante behandeling van dit onderwerp, veel over zich heen heeft gekregen. Als bestuurder moet je daar tegen kunnen, maar als mens is het niet altijd even gemakkelijk, want de beste stuurlui staan altijd aan wal.

Ook uit de belangstelling en insprekers vanavond blijkt hoezeer het onderwerp leeft, ook in Winterswijk. Wat de één wil, wil de ander juist niet, en andersom. Over één ding zijn we het echter eens in deze Raad, en dat is de doelstelling van energieneutraliteit uiterlijk in 2030.

Om die doelstelling te kunnen halen, zullen we flink aan de bak moeten en ingrijpende maatregelen moeten treffen. Ook daar is iedereen het over eens, op een paar mensen na die blijven doen alsof er niets aan de hand is en het daarom niet nodig vinden maatregelen te treffen. Die zelfs weer kolenmijnen willen heropenen.

Gelukkig dringt het besef van de noodzaak tot het treffen van ingrijpende maatregelen steeds breder door en roepen ook steeds meer bedrijven dat het twee voor twaalf is en dat we nu echt in actie moeten komen. Het Parijs-akkoord was in dit kader een belangrijke mijlpaal, maar nu is het tijd voor actie. Vraag is echter: Welke actie? Wat gaan wij in Winterswijk doen om de doelstelling te halen? Welke bijdrage gaan wij leveren aan de verduurzaming van onze samenleving en dus aan een betere wereld?

Voor Winterswijk's Belang staat de doelstelling van energieneutraliteit uiterlijk in 2030 voorop. Die laten we voor onze kinderen en kleinkinderen niet los. Eerder al hebben we gezegd dat we daarom geen enkele maatregel nu al, op voorhand kunnen en mogen uitsluiten, zelfs niet als dat maatregelen zijn die misschien iedereen in Winterswijk onwenselijk vindt. Zoals het plaatsen van windmolens op Winterswijk's grondgebied.

Ook Winterswijk's Belang heeft inmiddels vaak genoeg aangegeven geen voorstander te zijn van windmolens op Winterswijk's grondgebied, maar als het echt niet anders kan, is het niet anders. We denken echter dat het wel degelijk anders kan en zullen daar uiteraard ons best voor doen en onze ideeën voor aandragen. Dat hebben we al gedaan en zullen we blijven doen.

Een moratorium op grootschalige energieopwekkingsinstallaties zoals windmolens tot de vaststelling van het uitvoeringsprogramma eind 2018, kan rekenen op de steun van Winterswijk's Belang, want ook Winterswijk's Belang ziet liever geen dan wel windmolens in Nationaal Landschap Winterswijk. En

zolang de best passende energiemix met bijbehorend uitvoeringsprogramma nog niet zijn vastgesteld, is het voorbarig en niet logisch daarop vooruit te lopen.

Hiernaast moeten we ook beseffen dat de colleges van de acht Achterhoekse gemeenten op 27 november 2013 het Akkoord van Groenlo 2013 hebben ondertekend. Daarin verklaren de acht gemeenten te streven naar een energieneutrale Achterhoek in 2030 door inzet op grootschalige energiebesparing en productie van hernieuwbare energie. Afspraak is dat besparing en schone opwek binnen de grenzen van de Achterhoek leiden tot energieneutraliteit in 2030.

De formulering "binnen de grenzen van de Achterhoek" geeft de ruimte om samen te kijken naar de best passende energiemix voor de hele Achterhoek, waarbij op de ene plek bijvoorbeeld een Nationaal Landschap kan worden ontzien door er bijvoorbeeld geen windmolens te plaatsen, in ruil voor complementaire en eventueel compenserende maatregelen op een andere plek. Ook in die zin hebben we wellicht dus mogelijkheden om te voorkomen dat we in ons mooie Nationaal Landschap uiteindelijk toch windmolens moeten plaatsen.

Door deze op voorhand al uit te sluiten of zelfs te verbieden, geven we een verkeerd signaal af aan de andere gemeenten in de Achterhoek. Want we zeggen dan in feite dat we het Akkoord van Groenlo wel gaan uitvoeren, maar op onze eigen voorwaarden. Een moratorium totdat we onze gezamenlijke keuzes hebben gemaakt is nog goed te verdedigen, maar een eenzijdig uitsluiten of zelfs verbieden van maatregelen op voorhand, is dat niet.

Sommigen vinden dat we het Akkoord van Groenlo daarom moeten opzeggen, maar dat akkoord geeft juist ook mogelijkheden. Bijvoorbeeld de mogelijkheid om met de andere Achterhoekse gemeenten te onderhandelen over de beste plaats voor windmolens, mochten die toch onvermijdelijk zijn om de doelstelling te halen. Die onderhandelingspositie moeten we niet in gevaar brengen door ons eenzijdig te onttrekken aan het akkoord, of door eenzijdig voorwaarden te stellen. Bovendien geeft het akkoord juist de ruimte voor het zoeken naar energieneutraliteit op het niveau van de hele Achterhoek, in plaats van energieneutraliteit op het niveau van Winterswijk. Die ruimte moeten we koesteren, want het betekent dat we naar oplossingen kunnen zoeken op een grotere schaal dan alleen die van Winterswijk.

In ditzelfde kader zijn sommige partijen van mening dat het onzin is per se te streven naar energieneutraliteit op de Achterhoekse schaal als elders in het land of op zee of zelfs in het buitenland al voldoende duurzame energie wordt geproduceerd om in de vraag te voorzien. Op zich is Winterswijks Belang het daarmee eens; het heeft geen zin extra overcapaciteit te organiseren. Daarom zijn wij vorig jaar al akkoord gegaan met een amendement om ook te kijken naar hernieuwbare energiebronnen die buiten de gemeentegrenzen kunnen staan. Op die lijn heeft Winterswijks Belang al het idee geopperd om winddelen te kopen, d.w.z. een aandeel te kopen in c.q. mee te betalen aan het plaatsen van windmolens elders in het land of op zee. Daarmee wordt Winterswijk producent van hernieuwbare energie en geeft Winterswijk een concrete invulling aan haar maatschappelijke opgave en verantwoordelijkheid.

In de Energievisie van het College is de optie om ook te kijken naar hernieuwbare energie buiten de gemeentegrenzen van Winterswijk, ingeperkt tot de regio Achterhoek, omdat op deze schaal afspraken zijn gemaakt over energieneutraliteit. Winterswijks Belang vindt die opstelling tegen de achtergrond van het Akkoord van Groenlo verklaarbaar, maar toch te beperkt. Het kan immers wel degelijk zijn dat het niet nodig is om op eigen Achterhoekse bodem de volledige energievraag te compenseren met energieproductie op eigen grond, zeker niet als daardoor op andere plekken hernieuwbare energie ongebruikt blijft. In die zin is Winterswijks Belang bereid om samen met andere partijen voor de door het College voorgestelde zoektocht naar de best passende energiemix, een breder zoekgebied mee te geven dan alleen de eigen Achterhoekse schaal. Zolang wij maar serieus onze verantwoordelijkheid nemen en een forse bijdrage leveren aan een beter milieu en

daarmee een betere toekomst voor de generaties na ons. Hernieuwbare energie van zelfs buiten de regio is wat WB betreft dus prima, zolang daar maar een navenante inspanning of bijdrage tegenover staat.

Op deze manier geven we onszelf de maximale ruimte om te voorkomen dat ongewenste maatregelen zoals windmolens op Winterswijks grondgebied, uiteindelijk toch nodig zijn. Dus laten we vooral deze lijn kiezen, met daarbij dan wel de afspraak dat ook wij, samen met de andere gemeenten in de Achterhoek, onze bijdrage zullen leveren. Bestaat die maar voor een deel uit productie van hernieuwbare energie, dan zullen we ter compensatie dus een navenant grotere inspanning moeten leveren om onze eigen energiebehoefte zoveel mogelijk terug te dringen.

Het College stelt in haar Energievisie een Trias Energetica voor:

1. eerst besparen waar dat kan; wat je aan energie bespaart, hoef je immers ook niet op te wekken;
2. de energiebehoefte die resteert, moet schoon opgewekt worden met zon, restwarmte, geothermie, biomassa en andere bronnen anders dan wind;
3. pas als deze opwekbronnen ontoereikend blijken om de ambitie energieneutraal 2030 te bereiken, is schone opwekking met wind aan de orde.

Ook het College zit met deze zogenaamde Trias Energetica op de lijn van zo lang mogelijk weg blijven bij windmolens op Winterswijks grondgebied. Het College benadrukt hierbij dat het voor de lange termijn de kernkwaliteiten van ons Nationaal Landschap en daarmee de leefbaarheid van Winterswijk wil borgen. Winterswijks Belang is het daar van harte mee eens, zij het met de nadrukkelijke kanttekening dat bijvoorbeeld zonnepanelen net zo ontsierend kunnen zijn als windmolens. Niet dat we het plaatsen van zonnepanelen kunnen of willen verbieden, maar wellicht is het mogelijk om Winterswijkers de optie te geven om zonnepanelen niet op een eigen dak te hoeven plaatsen, maar deze als het ware te kunnen "bijplaatsen" op bewaakte plekken die we daarvoor aanwijzen en ingroenen. Ook die mogelijkheid ziet Winterswijks Belang graag onderzocht, want liever duizend zonnepanelen in een ingegroend weiland dan tien zonnepanelen op elke karakteristieke boerderij.

In meer dan één opzicht zullen we de zoektocht naar de voor Winterswijk c.q. de Achterhoek best passende energiemix dus strakkere kaders moeten meegeven. Waaronder uiteraard ook financiële kaders, want het één kan stukken duurder zijn dan het ander. De best passende energiemix hoeft wat Winterswijks Belang betreft niet per se de goedkoopste te zijn, maar moet uiteraard wel haalbaar waaronder betaalbaar zijn.

Belangrijk punt is verder dat het College op de lijn van het Akkoord van Groenlo de oplossing inclusief opwekking van energie, blijft zoeken op het grondgebied van de Achterhoek, terwijl dat wat Winterswijks Belang betreft om de aangegeven redenen ook elders dan op Achterhoeks grondgebied mag gebeuren; zolang de Achterhoek c.q. Winterswijk daar dan maar een navenante bijdrage tegenover stelt. En omdat veel er op wijst dat de overgrote meerderheid van de Winterswijkers geen voorstander is van windmolens op Winterswijks grondgebied, stelt Winterswijks Belang voor om dan maar meteen massief te beginnen met besparen waar dat kan. En daar ook van gemeentewege een flink bedrag voor beschikbaar te stellen, want dat verdient zich in allerlei opzichten dubbel en dwars terug.

Voorzitter, dit brengt mij bij de motie die Winterswijks Belang heeft voorbereid. Deze motie luidt als volgt:

Motie Winterswijks Belang inzake de Energievisie van Winterswijk

De gemeenteraad van Winterswijk, in vergadering bijeen op donderdag 29 juni 2017,

Overwegende:

1. dat de Winterswijkers (naar het zich laat aanzien) in overgrote meerderheid geen voorstander zijn van windmolens op Winterswijks grondgebied;
2. dat op voorhand uitsluiten of verbieden van windmolens op Winterswijks grondgebied echter niet aan de orde is zolang niet onomstotelijk vaststaat dat ze niet nodig zijn om de doelstelling van energieneutraliteit uiterlijk in 2030 te halen;
3. dat een moratorium op grootschalige energieopwekkingsinstallaties tot het moment dat de voor Winterswijk best passende energiemix met bijbehorend uitvoeringsprogramma zijn vastgesteld, daarentegen wel goed verdedigbaar is;
4. dat de ruimte voor het vinden van een energiemix die recht doet aan de kernkwaliteiten van ons Nationaal Landschap groter wordt juist met het Akkoord van Groenlo, maar ook door toe te staan dat hernieuwbare energie tevens afkomstig mag zijn van bronnen buiten de Achterhoek;
5. dat voor de zoektocht naar de best passende energiemix voor Winterswijk wel nog strakkere kaders moeten worden meegegeven, waardoor de termijnen van 2017 voor de energiemix en bijgevolg 2018 voor het bijpassende uitvoeringsprogramma, mogelijk onder druk komen te staan;

Besluit:

1. kennis te nemen van de Energievisie van het College;
2. het College opdracht te geven tot het formuleren van een goede set van (beleidsmatige en financiële) kaders voor de zoektocht naar de best passende energievisie voor Winterswijk en de termijnen van 2017 voor de energiemix en 2018 voor het bijpassende uitvoeringsprogramma, navenant op te schuiven vanaf het moment dat de kaders voor deze zoektocht door de Raad zijn vastgesteld;
3. akkoord te gaan met het instellen van een moratorium op het plaatsen van grootschalige energieopwekkingsinstallaties (waaronder windmolens) tot het moment van vaststellen van het uitvoeringsprogramma zoals genoemd (inclusief de aangepaste termijn) onder punt 2;
4. uit de begroting een revolverend fonds te creëren voor het treffen van energiebesparende maatregelen en daar massief op in te zetten;
5. voor dit fonds een bedrag beschikbaar te stellen ter grootte van het verschil tussen de coalitiedoelstelling van een schuldpositie van ten hoogste 95 miljoen en de feitelijke schuldpositie, die aanzienlijk lager is;

En gaat over tot de orde van de dag.